

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

1/2 an 40 „ (30 lei)

1/4 an 20 „ (15 lei)

O lună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fil.

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

Săcuii

și-au pierdut definitiv mințile. Hordelile aziatice, scorbotoare din Arpád, păgânul și sălbatecul, se dau la cele mai înfiorătoare atrocități. Vestile particulare, pe cari le primim din părțile apusene ale Ardealului ne umplu de fiori. Oamenii pașnici, copii nevinovați și femei bătrâne sunt deopotrivă schinguiți ori omorâți de acești barbari turanici. Avutul românesc este dat pradă flacărilor ori furat în chip mișelesc. Se povestește și de martiragiul unor preoți și învățători, iar pe capul alor alți mai mulți preoți s'au pus premii mari...

În fața tuturor acestor nemai-pomenite mișelii mârșave ne punem întrebarea: până când vor mai dăinui stările aceste de lucruri? Până când vom fi atât de complezanți și prevenitori până la scârbă — cu aderenții pe față ori oculti ai faimosului șef de bandă dela Cluj? Până când proverbiala și îndelung-răbdătoarea toleranță românească va mai suferi să piară măcar un singur român de mâine înarmate a bașbuzucilor săcui, fără să fie luate cele mai aspre măsuri de retorziune față de acei unguri, cari se află pe teritoriul de ocupație și sunt în primul rând răspunzători pentru toate mârșeveniile comise? Până când glorioasa armată română, ajutată de populația noastră va mai zăbovi un ceas măcar, ca să dea lecția cea mai strașnică acestor bandiți ordinari, plătiți și alimentați de infamia guvernului unguresc? Până când se mai suferim o batjocură atât de mare, ca niște bande să sfrunteze în chipul cel mai nerușinat neamul românesc și ordinele Antantei,

protegiuitoarea neamului nostru...

Răbdarea Ardealului a fost prea mult pusă la încercare în lungul șir de 1000 de ani sub stăpânirea ungurească, decât să mai poată ierți nerăsunată și cea mai mică picătură de sânge românesc vărsat în mod mișelesc de Săcuii lui Apáthi...

Și e bine să se știe lucrul acesta. (S. P.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

O circulară.

— P. S. Sa Episcopul Valeriu Traian al Lugojului, după adunarea din Alba-Iulia, a dat circulara de mai jos. O dăm în întregime, căci mai de două luni nu am primit nimic din Banat. Acum, că Sărbii s'au cărat de acolo, și nu mai pot cere să se pomenească »Petar« în bisericile românești, circulara aceasta, e actuală, deși e din 7 Decembrie. —

Venerați Frați și Iubiți Fii dreptcredincioși! Urgia războiului s'a risipit, ceriul s'a înșeninat și putem zice cu cuvintele lui Hristos, ca „s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu“. A sosit adevărată vremea, ca popoarele să trăiască în bună înțelegere pe pământ, să nu stăpânească, cu atât mai vârtos să nu asuprească unul pe celalalt, ci fiecare să fie singur stăpân al vieții sale, de voie bună să-și aleagă și implinească rostul său.

Asemenea idei au avut dela Hristos incoace mulți oameni luminați la minte, simțitori ai durerilor celor apăsați, dar le-a lipsit puterea de a înfăptui acest ideal sfânt, căci cei dela putere au știut să se susțină cu volnicie și să se oprească realizarea idealului, ce întâi Hristos a evanghelizat. Războiul în curând terminat a adus însă prin rostul nemuritorului Wilson biruința ideilor de frățietate, egalitate și libertate adevărată. Pare, ca și când numai acum s'ar plini prorocia lui Isaia prorocul (9, 2): »Poporul cel

ce umbla întru întunec a văzut lumină mare, ceice locuți în laturea și umbra morții, lumină va străluci peste voi«.

Domnitori, cari până aci stăpâneau și asupreau, — spre a-și susținea domnia, — popoare multe, ale căror sentimente nu să uneau cu acelaș ideal, au ajuns în urmă la convingerea, că așa cum a fost în trecut nu poate merge mai departe, că nici un popor nu poate fi folosit de un altă a stăpânirii, că despre un neam nimeni nu poate dispune, ca despre un obiect sau animal nelusufletit, oi trebuie lăsat în voiața popoarelor să hotărască ele singure, ce cale vreau să urmeze în viitor, cu cine să meargă împreună, și a cui stăpânire să o recunoască de îndreptățită.

Astfel s'a văzut constrâns și fostul nostru Monarh, Împărat și Rege Apostolic Carol IV. din familia Habsburgilor — să abdică de drepturile usurpate ale stăpânirii. Ceace a și făcut cu rescrisul regal de dt. 13 Noemvrie n. 1918, prin care declară retragerea sa din fruntea statului lăsând în voia liberă a popoarelor, cari alcătuiau fosta Monarhie, — de a-și croi calea viitorului lor.

Așa deoparte numitul, ca unul din factorii constituționali, iar de altă parte guvernul ungar, ca celalalt factor prin primirea renumitelor puncte ale marelui cugetător Wilson și în forma legalității internaționale au recunoscut dreptul de liberă hotărâre al națiunii române din Ardeal, Bănat și Ungaria peste orânduirea sa din viitor.

Prin urmare și după formă cu atât mai vârtos în esență, — legalmente s'a ținut în 18 Noemvrie (1 Decembrie) 1918 marea Adunare a națiunii române din Ardeal, Bănat și Ungaria la Alba-Iulia, pe câmpul sfințit prin sângele atâtor mucenici ai neamului nostru. Această Adunare, în virtutea imputernicirii primite de delegați dela poporul, ce acolo i-a trimis, a hotărât în numele națiunii române din

Ardeal, Bănat și Ungaria, precună p. 1. din Resoluțiunea votată unanim și cu mare însuflețire:

„Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Bănat și Țara-Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noemvrie (1 Decembrie) 1918 decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România“.

Această hotărâre a delegaților a fost cu mari ovațiuni primită, consfințită și întărită de aproape o sută mii de români adunați și încălzii de acelaș ideal al întreg neamului, care totdeauna a fost, este și va fi pe veci: *Unirea tuturor Românilor*. Cum Basarabia răpită de Ruși și Bucovina ruptă dela sânul Mamei-Moldova de Habsburgi, încă mai înainte s'au unit cu România prin voiața liberă a Românilor de bine, s'a implinit visul lor aievea s'a realizat, hotarele meșteșugite, cari despărțeau pe fii aceleiaș națiuni au dispărut, toți împreună s'au adunat și astfel în viitor toate ținuturile locuite de români au să alcătuiască o singură Țară sub aceeaș stăpânire cu conducere națională românească.

Cu acelaș gând, eu care astfel mi-am alăturat cătră Regatul României, formând pentru veșnicie România Mare a tuturor Românilor, zic, cu acelaș gând ni-am ales și recunoscut de Domnitor și Stăpân al nostru pe M. Sa Regele României Ferdinand I. urmând cuvintele Domnului: »de vei intra în pământul, care-l dă fie Domnul Dumnezeuul tău cu sorți și-l vei moșteni pe el și vei locui pe el... atunci să pui peste tine împărat... (Deut. 17, 14—15) adevărat Domnitor. Și am făcut-o aceasta cu tot sufletul, cu toată dragostea, cu toată alipirea, cu atât mai vârtos, că neprețuite sunt vredniciile, ce M. Sa și-a câștigat față de neamul nostru românesc. Numai în treacăt amintesc de jertfa, ce a adus pentru Țară, când abia

a urcat Troful alegându-și Tara Românească Șieși de mireasă pentru care, după cuvintele Sf. Scripturi, — *„Va lăsa omul pe Tatăl său și pe mamă sa”* (Efes. 5, 31), și El a rupt legăturile sale familiare și de prietenie, declarând războiul țării germane, în care s'a născut. îndată ce a văzut, că interesele mai înalte ale națiunii române pretind a lupta împotriva puterilor centrale.

Dar mai mult ca asta a făcut. În zilele de grea încercare ce a îndurat neamul nostru, în vremea dureroasei pribegii prin Moldova, a luat parte la pregătirile, ce s'a făceau pentru noi bătălii, a cercetat soldații nu numai prin spitaluri, dar și în front, a fost de față la luptele

de glorie neîntrecută dela Oituz, Mărăști-Mărășești, a îmbărbătat pe cei sovăitori cu cuvântul și mai cu seamă cu pilda sa, a mângâiat pe cei nenorociți, a răsplătit cu înalte decorațiuni pe cei mai vrednici soldați. Prin înțelepciunea și dragostea, cu care a luptat pentru cauza românească a devenit „Vodă al nostru” al tuturor, întru care să împlinesc cuvintele Sf. Scripturi (Pilo. 29, 4): *„împăratul drept ridică țara”*. Să cade deci, ca cu dragoste să ne alipim de M. Sa Regele Ferdinand I. să ascultăm poruncile Lui, căci *„împăratul înțelept este bună întemeiere a poporului”*. (Înțelep. lui Sol. 6, 26).

(Va urma).

Serbătoarea Unirii.

Discurs rostit de prof. Dr. Octavian Prie, în catedrala din Blaj, la 6 Ianuarie 1919.

Onorat Public, Iubiți tinerime!

În 24 Ianuarie vechiu 1859 s'a proclamat unirea principatelor române, iar în 24 Ianuarie 1862, după negocieri întinse, făcute de Cuza Voda, domnul Moldovei și domnul Munteniei, Turcia încuviință, ca ambele țări să se unească definitiv sub una numire „România”, având un singur minister, o singură adunare legiuitoare și o singură capitală, Bucureștii.

Aceasta este ziua pe care o serbăm noi astăzi, noi românii din Transilvania și de pretutindena. O serbăm ca o zi memorabilă nu numai pentru țările române din Regat, cari în ziua aceasta au devenit un stat nedespărțit, ci mai ales pentru ideea Unirii, care a fost pârghia unirii tuturor teritoriilor locuite de români dintre râurile Nistru, Tisa și Dunăre. —

Până s'a ajuns la anul 1859 a trebuit să se facă o pregătire mare a sufletelor. A trebuit trezite aspirațiile și îndrumate intelctele. Teritorii românești au fost naite și în vechime Mihaiu Viteazul a domnit în Muntenia, Moldova și Transilvania, Ion Vodă cel cumplit în luptele lui cu Petru Schiopul ocupase și Muntenia, ba chiar un principe străin Ioan Eraclide puse coroana Munteniei pe capul său alăturarea de cea a Moldovei. Aceste însă nimic comun nu aveau cu ideea Unirii. Erau simple cuceriri de teritoriu, anexiuni, cari nu acopereau o concepțiune sufletească unitară. Pe timpul lui Mihaiu, Românii erau nu numai etnicește despărțiți în trei popoare, dară și des-

părțea mai ales barierele sufletești. Moldoveanul trăia la umbra faptelor glorioase ale lui Ștefan cel Mare și nu avea nici durere nici dragoste pentru Munteanul, ce sta în vecinică hartă cu oardele turcești, venite de peste Dunăre. Și ambele provincii erau atât de departe de Transilvăneni, despărțite de ei prin culmea uriașă a Carpaților, încât abea dacă luau cunoștință despre existența noastră, fără să aibă atragere, fără simpatie, față de acest popor românesc, tăiat din acelaș trunchiu cu Moldoveanul și Munteanul și legat de ei prin limbă comună, lege comună, obiceiuri comune, dar subjugat oropsit și ținut în sclăvie de secol.

Au trebuit să vină vremi noi, oameni mari, poeți, visători și apostoli, ca să dărâme barierele sufletești dintre acestea trei popoare românești din dreapta Dunării, să niveleze asperitățile, să pregătească sufletele pentru o armonie, o înțelegere comună, singura bază de concepțiuni mari, unitare și fructifere pentru întreg neamul românesc.

Munca aceasta a apropierii sufletești a tuturor Românilor, a redespărțirii conștiinței naționale, au început-o într'un mod sistematic, cu o perspicuitate clară și cu orientări largi, marii dascăli ai Blajului Sincai, Clain și Maior, în veacul al XVIII., cari prin scrierile lor istorice și filologice au îndreptat privirile tuturor Românilor spre obârșia lor comună, spre Roma eternă. Au glorificat faptele strămoșilor Romani, stăpânitori ai lumii, au preamărit vitejiile coloniilor rămase după ei aici, arătând procesul de destrămă-

pe urma invaziilor străine și reslogirea Românilor pe teritorii diverse, rămași a luptă și a se sbate singuri la primejdie, ba luptând chiar unii cu alții din interese particulare, din răsunare și nepricepere.

Desgroparea paginilor gloriei străbune, istoria unității neamului românesc de odinioară, latinitatea sângelui și a limbei noastre românești, au trezit accente puternice în literatura frumoasă. Poeții, literatorii neamului au cântat și glorificat trecutul, au preamărit pe Traian, pe Mircea și Mihai, au bătut la porțile conștiinței naționale, strigând: Treziți-vă, a sunat ceasul. Un neam suntem, o origine avem, un sânge este în noi toți. Treziți-Vă și Vă pregătiți pentru ziua, când nu o să ne mai despărță nici Carpații, nici Milcovul nici Prutul.

Cu începutul veacului XIX. ia avânt acest curs de idei, care însă pentru Unire are numai slabe accente. Deviza vremii era: libertate, și aceasta o cerea fiecare popor românesc în alte condiții. Ardelenii se mulțămiau cu o largă libertate națională, fără a se gândi la scuturarea jugului străin. Cei din Moldova și Muntenia se restrâng la eliberarea țărilor de sub Ruși și Turci și cer inaugurarea unei stăpâniri pământene cu Voevozi proprii.

Idea Unirii era încă în anul 1848 prea înădușită de împrejurările vremii, și părea numai un vis îndrăsnit, care cine știe când o să se realizeze.

Libertățile naționale eluptate în acest an pregăti însă pe încetul terenul și pentru aceasta.

În 1844 se înființase în Paris, unde o mulțime de români din Moldova și Muntenia cântau învățătură, o societate, care avea de scop a sprijini la studii în capitala Franței, pe Românii din orice loc. La 1846 societatea își constul o bibliotecă, care deveni centru de întrunire a tuturor Românilor aflați în capitala Franței. Societatea aceasta publică la 1851 un ziar intitulat „Junimea română, care după câteva luni înceată. În prospectul ziarului redacția spune următoarele:

„Între tâlhari și armatele împăratului Nicolae nu e nici o deosebire de număr. Din dreptul de apărare naște principiul solidarității de aceeași soartă. — Astfel noi Românii, cari suntem apăsați de Ruși în Basarabia, de Ruși și Turci în Moldova, și în Muntenia, de Austriaci în Bucovina, Transilvania și Bănat, suntem solidari cu Polonii și Italianii, cari sufăr ca și noi tirania ruso-austriacă.”

Ideile unirii Românilor le propagă tinerii studenți prin

pressa franceză, engleză și germană. Acasă Eliad Rădulescu, Cogălniceanu, continuă lupta, cerând unirea Moldovei cu Muntenia. Războiul Crimeic accelerează realizarea Unirii. Rusia bătută cedează României gurile Dunării, iar în Apus, în Franța, împăratul Napoleon al III. ține fățiș parte nizuintelor de unire ale Românilor. Uneltirile Austriei de-a ținea aceste două țări și pe mai departe desunite, amenințările Rusiei și ale Turciei, au suferit naufragiu din momentul, ce Franța și-a dat pe față simpatiile sale de soră pentru unirea ramului latin, așezat la gurile Dunării. Au fost zădarnice storfările austriece de-a forma o tabără antiunionistă în Moldova cu ocazia alegerilor divanurilor ad hoc și astfel în 24 Ianuarie 1859 s'a putut proclama Unirea principatelor, alegându-se un singur domn, Ion Alexandru Cuză Voevod, având un singur corp legiuitor și o singură capitală.

Actul acesta epocal, succesul rapid, avântul ce a luat după aceasta România unită pe toate terenele și mai ales succesele mari ale armatei române în războiul româno-ruso-turc din 1877-78 a desprins în suflete un alt vis frumos de o unire a tuturor teritoriilor locuite de Români dela Nistru până la Tisa, într'un singur stat, sub o singură stăpânire, cu un singur Căpitan. Pregătirile pentru opera aceasta mare, o fac iarăși visătorii și poeții. Carpații încep să-și coboare vărfurile în fața aspirațiilor, ce clocotiau în suflete.

Avântul, ce l-a luat literatura în Regat, arta, poezia se concentrează tot mai mult asupra unui punct, încă nedeslușit. Privirile se îndreaptă pe încetul spre Ardeal, acest cuib de legendare figuri, de ruri cristaline și codrii fără margini, aceasta țară ascunsă, despre care istoria documenta mereu, că a fost leagănul românismului. În aceasta grădina fermecată zace robit un popor de acelaș sânge, de aceeaș lege, de acelaș graiu cu Moldovenii și Muntenii.

Poezia începe a grăi cu graiu dulce, fermecat asupra dorurilor noastre înădușite. — Se roscolesc oamenii din somn, să agită pentru o nouă operă de Unire, unirea tuturor Românilor și în primul rând pentru Unirea Transilvaniei cu regatul român.

În măsura ce crește entuziasmul dincoș de Carpați pentru Unirea tuturor Românilor, în aceeaș proporție să iau măsuri de sufocare dincoș de Carpați. Libertatea de conștiință, libertatea pressei în Transilvania sunt total înădușite. Persecuțiile politice i-au proporții ne mai pomenite.

Dar măsurile de teroare și înădușire au întârziat. Sufletele erau deja pregătite, visul se apropie de realizare. Din vara anului 1914 cu urechea la inimă stam toți românii din Regatul ungar și ascultam ahtiați refrenul poetului, ce zicea:

*Ca mâini va bate ceasul,
Carpații se'nfloară.*

În presara Adormirii Maicei Domnului 1916 a sunat și ceasul acesta epocal, care avea să hotărască asupra viitorului nostru pentru o eternitate. În seara aceasta au început să fumege muntii și piscurile să se împopuleze. Ca șoimii roiau vitejii pe Prahova, pe Olt, pe Jiu. — Mii de brațe se întind spre ei dela Murăș, dela Someș, dela Criș, mii de suflete setoase după ceasul acela.

Nu ni-s'a dat. Ca vulturul frânt a căzutsdrobit visul nostru de secol la poalele Carpaților. Scris-a fost atunci în cartea suferințelor noastre, că încă nu sunt de ajuns jertfele aduse, mai trebuiesc. Mai restează doi ani de grele încercări și amare lacrimi.

Dlor! În 24 Ianuarie 1859, când s'a proclamat unirea Moldovei și a Munteniei, a fost numai începutul Unirii tuturor Românilor, pe care a desăvârșit-o anul 1918 prin unirea Basarabiei, a Bucovinei, iar în 1 Decembrie 1918 Transilvania, Bănatul și părțile Ungariei locuite de Români, au proclamat Unirea noastră necondiționată cu țara mamă, desăvârșind actul început la 59 și completând patrimoniul românesc, care vecinic unul și nedespărțit are să rămână.

Azi nu mai suntem nici în Ardeal, nici în Bucovina, nici în Basarabia, suntem în România mare, care vrem să fie într'adevăr mare, nu numai pe urma hotarelor, ci prin munca, patriotismul, sufletul nostru, prin cari vrem să umplem cadrele aceste croite de eroismul armatei glorioase române și de jertfele noastre infinite. —

În acest moment, când pentru prima oară serbătorim actul Unirii în Catedrala din Blaj, gândul, sufletul nostru să înalțe mai întâiu la marele Căpitan al țării, la cel mai glorios, mai iubit rege, la Majestatea Sa regele Ferdinand, căruia din suflet îi zicem: Să trăiască.

Fie în veci glorios
Peste noi.

Fie în veci norocos
În războiu.

Trăiască regina Maria, cea mai gingașă regină, cea mai duioasă mamă a unui popor. Trăiască glorioasa familie regală română.

Și trăiască patria, țara aceasta mare și frumoasă, ce să chiamă România, acest raiu dulce românesc.

Fie în veci el ferit de nevoi
Fie în veci locuit de eroi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dlui Prezident Károlyi.

Dle prezident al republicii maghiare! Ai cunoștință despre atrocitățile comise de bandele bolșevice ungurești de la Arad începând peste Bihor până la Ciucea și jur?

Nu cumva ai putea lua dispoziții ca să se curme odată atrocitățile asiatice?

Și nu cumva îți aduci aminte, Dle Károlyi, că românii din Ardealul propriu — pe cari noi cu mari greutate am putut reține dela fapte groaznice în contra ungușilor de aci — nu se vor mai putea reține și vor începe eventual turburări în contra ungușilor mulți din Ardeal?

Ți atragem atenția asupra lucrurilor acestora, și te rugăm să-ți folosești toată puterea de prezident, ca să curmi atrocitățile făcute de ungușii D-tale, căci mâne poi-mâne poate va fi prea târziu

Fl.

In Sibiul românesc.

Spre Mecca românească drumul era neted, lin, cu vibrații emoționante de inimă. Un soare tiner inocent ieșea de după culmea dealului, ca de după o cortină de metal. Ne lumina cu dărnice ferestrele cupeului. Era soarele românesc măritul, stântul nostru soare, căruia fiecare din noi îi ridicăm în suflete imnuri curate, avântate de biruință.

Cupele era indeseuite de români inteligenți, presentabili. Vorbeam, discutam în deplină libertate. Părea, că au trecut secole, decând beneficiam de fructele dulci a libertății și abia de vom fi gustat din ele. Erau congresiști, ce mergeau în centru să-și afirme datorințele și drepturile. Erau deputațiuni, ce-și duceau cu încredere jalbele ținutului lor. Să purtau corect și cavalereste față de dame, deși cele mai multe erau de neam străin, le cedau locurile. Acestea se simțiau îndatorate față de atâta atenție, — mulțumindu-le românește, laudând calitățile frumosului suflet românesc. Erau domni de român, asupriții, hui-duiții, persecutații de eri, ce trebuiau să-se retragă în cel mai obscur colț spre a fi tolerați în țara lor, a cărui glie au lucrat-o cu sudori și au apărât-o cu riuri de sînge.

Nici o umbră de răzbunare, nici un picur de venin de dat înapoi, nici o piatră, ce ni-s'a aruncat, fără să-i urmeze o bucată de pâne.

Nobleța rasei latine, înmugurește în toată splendoarea ei...!

Pe stradele orașului unde înainte cu doi ani umblau lupii streini setoși de sânge românesc înfrățire și împăcare. Speranțele își întind aripile lor flexibile gata să-și iee avântul și spiritul larg și primitiv al românilor le deschide tuturor porțile gândirii.

Treptii Ministeriilor sunt urcate de sute și mii cu deplină încredere în o justă considerare.

Minister românesc, cât farmec răspândești în inima noastră. Vis măreț al părinților și strămoșilor noștri. Fie mierea îmbelșugării tot ce iasă din coșnița Ta.

Tineri cu ochi schinteitori, ca niște lumini electrice, cu petiții rezolvate favorabil grăbiau să nu scape trenul, să meargă cu inima însuflețită acolo, unde îi chemă datoria.

În poarta Ministerului de culte un bătrân păstor, cu pletele ninse de asprimea anilor și a poverilor își întoarce încă odată fața spre frontispiciu și rostește cu ochii vii încă spre ceriu: — Deacum slobozește, Doamne, pe robul Tău...!

Elena din Ardeal.

Oficiale.

Notă circulară

cu privire la ocuparea de catedre în învățământul secundar românesc.

Cătră toți doritorii de-a intra în serviciul școlii secundare ca profesori.

În vederea naționalizării învățământului de toate gradele, pe seama tuturor fiilor neamului nostru din Transilvania, Banat și părțile românești ale Ungariei unite cu România prin declarația dela Alba-Iulia, Resortul Instrucțiunii publice apelează la toți profesorii români originari din aceste teritorii, cari profesori au trecut din cauza vitregiei vremurilor, fie în serviciul școlilor ungurești din fostul regat al Ungariei, fie în România, să se pună în serviciul școlii naționale românești, care i-a acum naștere în Transilvania, asigurându-i, că toate drepturile, pe cari și-le-au câștigat în slujbele de până acum li-se vor respecta pe deplin.

Deoarece este însă de prevăzut, că profesori cu calificăție complectă nu vom putea avea în număr suficient numai pe această cale, Resortul cul-

telor apelează și la profesorii români retrași la penzie, întrucât vârsta și puterile lor trupești și sufletești li-o îngăduie, și-i poștește să-și înainteze petițiile pentru a fi numiți în învățământul românesc. Tot astfel se pune în vedere studenților, cari au urmat cel puțin 4 semestre la facultatea de litere sau de științe, apoi absolvenților seminariilor (academiilor) teologice, precum și preoților și învățătorilor, cari s'au distins pe terenul învățământului, că pot fi luați în combinație pentru școlile secundare, cu condiția, că într'un anumit interval să depună examenele prescise pentru profesori, după ce în cursul anului școlar curent vor face un curs practic pe lângă vreuna din școlile secundare de aici sau de peste munți și după ce în vacanțe vor fi ascultat cursurile teoretice organizate anume pe seama lor.

Toți doritorii de a intra în serviciul școlilor românești civile, normale (preparandii), gimnaziale (licee) și comerciale, își vor înainta cererile lor, însoțite de documente, Resortului Instrucțiunii publice, Sibiu, Strada Poplăcii nr. 7, până cel mai târziu 1 Martie v. a. c.

Sibiu, 14 Ianuarie 1919.

Vasilie Goldiș

șeful res. de culte și instr. publică.

Informațiuni.

* **Pe teritorul ocupat de trupele române** circulă speculanți, mai cu seama jidovi, cari cumpără bani românești, plătind un leu cu 2 coroane și cu acești bani merg în Helveția unde, coroanele fiind scăzute, primesc 4 cor. pe un leu. Se întorc în Ardeal și câștigă enorm. Ca sa reușească specula, acești speculatori răspândesc tot felul de versiuni spre a discredită valuta leului. S'au luat măsuri, ca aceia să fie arestați și să li-se confiscă banii, și se vor da curții marțiale și se vor pedepsi conform legilor marțiale.

* **Comandantul trupelor române** din Transilvania acordă premii în bani pentru cei cari vor denunța pe ceice posed arme ascunse, tipografii ascunse, organizații, societăți, cari lucră pe ascuns în contra siguranței statului și pe ceice fac propagandă bolșevică. Denunțurile să se facă sau verbal sau în scris cătră comandantii militari. Vor fi ținute în secret. Denunțatorii primesc jumătate din banii și valoarea lucrurilor confiscate.

* **Din temniță la universitate.** Când nemții s'au făcut stăpâni peste Muntenia, în poia

lor de răzbunare au adunat pe toți ardelenii și supușii austro-ungari, cari nu s'au putut refugia și i-au predat jandarmilor unguri, ca să-i ia în stăpânire. Intre mulți alții a fost adus și închis în vestitele închisori dela Cluj și un doftor foarte învățat de naștere din Uioara, care însă era de mult cetățian român și anume Dr. Aristotel Banciu. Mai bine de un an a stat doftorul nostru închis până ce a isbucnit revoluția. Citim acum în ziarele din România Veche, că acest Dr. Banciu a fost numit profesor la Universitatea din București.

* **Tren între Sibiu și București.** Incepând cu 27 Ianuarie nou, dela Sibiu merge un tren anume, în fiecare zi, la București și întors. Acest tren pleacă la ora 5 și 44 minute după amiază și sosește la București, peste Făgăraș și Brașov, a doua zi la ora 11-25. Dela București pleacă spre Sibiu dimineața la 5 și 30 și sosește în Sibiu seara la ora 9 și 5 minute.

* **Fostul împărat și rege Carol se desparte de nevastă...** Bietul om! Eră stăpânul atâtor popoare, atâtea milioane i-se închinău și numele lui eră pomenit numai cu sfială și cu frică. Dar acum gurile rele nu mai încep de dânsul nici decât. Cu deosebire foile ungurești se silesc să ghicească fel și fel de vești în legătură cu numele fostului rege al Ungariei. Ungurii, cari i-se închinău mai adânc, îl hulesc acum mai tare. Mai nou au scos vestea, ci că Carol Habsburgul se desparte de Zita, fosta împărăteasă...

* **Comandantul trupelor engleze din Orient** a dat un ordin, prin care interzice subalternilor de a întreține relații amicale cu populația bulgară din Cadrilater și din Bulgaria.

* **O escadră engleză** și-a anunțat sosirea în apele românești ale Mării Negre pentru luna lui Martie.

* **La Port-Said**, în Egipt, se află mari cantități de alimente aparținând Aliatilor. Guvernul român tratează aducerea lor în țară.

* **Din partea Biroului de presă al Consiliului Dirigent** ni se comunică: În baza unor informațiuni luate din loc competent putem constata, că știrile falsă răspândită între oficianții, suboficianții și muncitorii dela căile ferate și postă, cumcă aceștia după iscălire declarăției ce li-sa cerut vor fi transportați în Basarabia și alte locuri îndepărtate, și vor fi scurtați în veniturile lor, nu corespunde adevărului.

Din contră tuturor aceloră, cari stău în serviciul căilor ferate și al poștei li-s'a dat toată asigurarea, că drepturile câștigate vor fi respectate fără restricțiuni și că cel puțin până la încheierea păcii nu numai că nu vor fi transferați în afară de granițele fostei Ungarii dar, că în activitatea lor oficială nu vor fi expuși la nici o măsură de șicană.

* **Din Turda** ni-se scrie: Mare bucurie a copleșit inimile studenților liceani din Turda cu ocaziunea introducerii limbii române ca studiu obligator. Bucuria a fost deplină numai atunci, când s'a putut înjgheba prima societate literară a studențimii liceale.

În 28 Ianuarie 1919 st. n. s'a constituit sub conducerea tinărului profesor G. Rațiu „Cercul Literar”, alegându-și prezident pe octavanul Valeriu Lucca, secretar Ioan Popea VI, notar Ioan Cedar VIII, viceprezident C. Georgescu VII, subnotar E. Moga VII, cassar I. Fărcășan VII și controlor pe A. Tătariu VII.

* **Intrebări, cari așteaptă răspuns.** Onorată direcțiune! mă rog să ni-se permită următoarea întrebare: »Când să va da prin licitație vama orașului cu târgul pe anul 1919?»

Și dacă da! Vrem să știm, căci noi cei interesați, nu avem știre, că s'ar fi făcut licitație, am înțeles însă, că s'ar fi dat arânda fără licitație.

Aceasta procedură, dacă e adevărată, ar fi foarte păgubitoare pentru fonduri, considerând mai ales sumele pe lângă cari s'au dat în arânda pe calea licitării alte realități de ale fondurilor.

Mai mulți interesați.

* **Buriș**, și-au trimis, sub conducerea generalului Botha, o delegație la conferența de pace din Paris. Delegația a și sosit deja.

* **La conferența de pace din Paris**, Anglia și coloniile ei își trimite 500, Statele Unite 350, Italia 300, Belgia 200, Grecia 150, Iaponia 100, Statul Jugoslav 80, Ceho-Slovacii 80, Portugalia 50, China 50, Siam 50 de reprezentanți. Reprezentanții celorlalte state nu se cuprind în calculii aceștia. În sala de pertractare abia vor închepea 160.

* **Schimbul de marfă** între România și statul ceho-slav, s'a hotărât în ministeriul din București. În schimbul petrolului, statul ceho-slav va da material pentru căile ferate, material pentru lucrul minelor, ștofe și articlii de îmbrăcăminte.

* **Voralberg-ul** s'a hotărât în adunarea sa națională să se alăture la Elveția. Aceasta hotărâre va fi adusă, spre primire înaintea ministeriului elvețian.

* **Conziliul ministerial din Londra**, în ședința sa de Luni, a stabilit contingentul armatei în vreme de pace, să fie 900,000 soldați.

* **Statele mici**, la conferența de pace vor fi reprezentate în seria următoare: 1. În liga popoarelor vor lua parte: România, Grecia, Polonia și Statul ceho-slovac, și probabil Ungaria. 2. În comisia căilor ferate: România, Statul ceho-slovac, Portugalia și Polonia.

* **Cehii** au închis în comitatul Sáros școlile ungurești. Au deținut 41 de învățători, din simplul motiv, că n'au voit să depună jurământ guvernului cehoteut. Ei sufoacă chiar și cu arma ori-ce mișcare ungurească patriotică.

* **Comunicația telegrafică** între Budapesta și teritorul ocupat s'a sistat.

* **Cafeneaua Corzo**, una dintre celea mai frumoase cafenele din Târgul-Murășului a fost închisă din motivul că personalul n'a voit să înșchimbe o bacnotă românească de 500 lei, a unui ofițer român ce voia să-și achite plata unui capuciner. Se vede că li-e frică de leii românești.

* **Armeniei viitoare** i-s'au stabilit confiniile în conferența de pace. Ei îi aparțin vilajetele turcești Konia și Adana. Guvernarea în viitor a Armeniei se crede a fi republică.

* **Delegație engleză** de 5 membrii va sosit la Cluj în zilele proxime, pentru a-și lua informații despre stările din Cluj.

* **Aniversarea „Unirei” Principatelor** a fost serbată de școala normală din loc în cadre solemnă. La orele 8³/₄ profesori și elevi au asistat la sta liturgie, oficiată în catedrala Mitropoliei.

După slujbă s'a ținut matineul foarte bine reușit, cu următorul program: »*Deșteaptă-te române*», corul elevilor; V. Alexandri: »*Hora Unirei*», recitare de elevul din cl. IV. Aurel Muntean; »*Unirea*», cuvânt festiv, rostit de prof. Șt. Pop; »*Pe-al nostru steag*» corul elevilor; Gh. Coșbuc: »*Grainul Neamului*», recitare de A. Mărginean cl. IV. și »*Oituzul geme*», corul elevilor.

* **Budapesta.** Guvernul maghiar a hotărât prevederea persoanelor militare active cu alte șepci spre a putea astfel de-

sebi e pdemobilizații cari poartă uniformă. Soldați activi vor avea șepci după forma franceză.

Budapesta. Oficiul de alimentare tractează cu guvernul sârb în chestiunea restituirei porcilor luați din teritoarele Ungariei de miază zi ocupate de sârbi. Tratatvele se bazează pe recompensație. Sârbii cer vase de email, boconci și alți articli necesari.

* **Budapesta.** O deputațiune de crișmari compusă din 12 membri s'a prezentat la secretariul de stat în ministeriul de comerț și a cerut ștergerea prohibitului de alcool. Secretarul de stat a declarat, că prohibitul, fiind hotărârea conziliului de miniștri, nu este autorizat a-l șterge.

* **Germania nu-și recapătă coloniile.** »Evening Post» anunță din Paris: Acei cari sunt în măsură să cunoască amănuntele desbaterii din săptămâna trecută ale conferenței de pace sunt siguri, că cele mai grele chestiuni au fost rezolvate în cea mai perfectă bunăînțelegere. Din discuțiunile privitoare la Colonii a reușit dorința anxioanei de teritorii, sau asigurarea avantajelor comerciale, dar în sfârșit s'au înțeles, ca chestia Coloniilor să fie rezolvată în mod satisfăcător. În această privință s'a hotărât definitiv, ca Germania nu le mai capătă îndărăt.

* **Chestiunea internaționalizării Constantinopolului.** La conferența de pace se cere tot mai mult ca America să reia mandatul referitor la teritoriile turcești. Aceasta o dorește mai ales Anglia. Este sigur că trimișii Americii simt și ei, că și opinia americană dorește ca Statele Unite să fie reprezentate ca mandatare, căci sustrăgându-se acesteia va fi imposibil să mai ocupe pozițiunea de o importanță mondială, pe care acum o merită. După părerile Americanilor de aici, America va putea fi hotărâtă să ia aceeași răspundere, pe care a luat-o față de Cuba, San-Domingo și Filipinele. În privința Constantinopolului, mai ales, trebuie ca America să-și ia angajament, deoarece tocmai acolo este necesitate de împuterniciți cu totul neînsemnați și totuși puternici. La întoarcerea lui Wilson de sigur, că aceasta va lămurii în privința opiniei publice.

In legătoria de cărți
IOAN DOMȘA, din Blaj, se primesc îndată 2 ucenici. (22) 5-6

Proprietar și Editor:

Consiliul Național Român din Blaj.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.